

N:o 71.

Af Herr *A. T. Gustafson*: Om ändring af 18 §, 2 mom. Riksdagsordningen.

Hvarje lag och framför allt Grundlagen, som skall tolkas efter ordalydelsen, bör vara tydlig och fullständig. — Vår nu gällande Riksdagsordning, huru förtjenstfullt den än i allmänhet är redigerad, innehåller likväl ett och annat stadgande, som, enligt mitt förmenande, icke uppfyller detta anspråk. Jag vill nu endast hålla mig till Riksdagsordningens 18 §. — Denna stadgar visserligen i första momentet, att valförrättaren skall låta »tid och ort för valet i kyrkorna kungöra, med särskild föreskrift, att elektorsval, der det eger rum, skall hållas minst åtta dagar före riksdagsmannavalet»; samt i andra momentet, att »för kallelse till elektorsval gäller i tillämpliga delar hvad om kallelse till kommunalstämma och allmän Rådstuga stadgadt är.» Men den föreskrifver icke, att valförrättaren bör kungöra det omedelbara valet viss bestämd tid förut eller det medelbara så tidigt, att förrättaren af elektorsvalet må kunna kungöra detta val viss tid innan det hålles.

Till följd af denna ofullständighet i stadgandet rörande tiden för kungörande af riksdagsmannaval har ock inträffat -- för att taga tvänne exempel, som äro mig bekanta -- att *en* Domare utsatt *omedelbart* riksdagsmannaval att hållas dagen efter sedan det blifvit kungjordt, under det att *en annan* låtit kungöra *medelbart* riksdagsmannaval så sent, att kommunalstämmo-ordförande ansett nödvändigt -- för att kunna iakttaga föreskriften i nämnde §:s I moment om elektorsvalets hållande minst åtta dagar före riksdagsmannavalet -- att kungöra och hålla elektorsvalet på en och samma dag. — Öfver begge dessa val anfördes besvär: det förra upphäfdes af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som ansåg, på grund af 18 §. Riksdagsordningen, *jmförd med 16 §. i Förordningen den 21 Mars 1862, om kommunalstyrelse på landet*, att omedelbart riksdagsmannaval bör lysas minst en vecka innan det hålles; och Kongl. Maj:t fann icke skäl att i detta beslut göra ändring. — Det sednare upphäfdes visserligen ock af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, enär »minst en vecka bort förflyta emellan kallelsens uppläsande och elektorsvalet»; men Kongl. Maj:t fann den omständighet, att elektor valet blifvit kungjordt och hållet samma dag, icke kunna verka till riksdagsmannavalets upp-

häfvande. — Jag vet icke, huruvida Kongl. Maj:ts förstnämnda beslut fattades af samtliga de Högsta Domstolens ledamöter, hvilka deltog i besvärens pröfning; men jag har mig bekant, att två af de ledamöter, hvilka pröfvade besvären öfver sistnämnda val, uttryckte en emot det härom fattade beslutet stridande åsigt.

Af dessa begge prejudikater inhemtas således, att Kongl. Maj:t ansett att 18 § Riksdags-ordningen fordrar, att det omedelbara riksdagsmannavalet kungöres minst en vecka innan det förrättas, men att samma § medgifver, att elektorsval kungöres och hålles samma dag.

Då emellertid denna § icke uttryckligen föreskrifver huru lång tid, som bör ligga emellan kungörandet och förrättandet af det omedelbara riksdagsmannavalet; *då* elektorsvalet, enär dermed afses det slutliga valresultatet, är lika viktigt som sjelfva det omedelbara riksdagsmannavalet och derföre, enligt mitt förmenande, bör kungöras lika lång tid förut som detta; *då*, i ett ärende af den stora vikt och betydelse som ett riksdagsmannaval, de valberättigade icke böra beröfvas tillräckligt rådrum för att sin medborgerliga pligt fullgöra; *samt då*, såsom jag härofvän anført, Högsta Domstolens ledamöter icke äro ense derom, huruvida af meranämnde 18 § framgår, att viss tid bör ligga emellan elektorsvalets kungörande och dess hållande, eller att detta val må kunna kungöras och hållas samma dag, anser jag det af vikt och anhåller värdsamt, att Riksdagen måtte för sin del besluta, i stället för nuvarande andra momentet i 18 § Riksdags-ordningen, ett så lydande stadgande:

»Valförrättaren åligger att låta kungöra det omedelbara riksdagsmannavalet minst en vecka före den för valet bestämda tid, samt det medelbara så tidigt, att elektorsvalet må kunna kungöras lika lång tid innan det bör hållas.»

Om remiss af denna min motion till Konstitutions-Utskottet har jag äran anhålla.
Stockholm den 27 Januari 1870.

Axel Th. Gustafson.